د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ـ ١٥ عقرب
١٣٦٩
نمبر مسلسل ٧٢٨

قانون اساسی جمهوری افغانستان

٩ قوس ١٣٦٦

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ١٣٦٩)

Ketabton.com

مدیر مسؤول: شاه گلستان بیگزاده
معاون: نورعلم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ٢٦٢٥١

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی ګڼه
د۱۳۶۹ کال دقوس نهمه نیټه

دافغانستان دجمهوریت داساسی قانون د توشیح او اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرګه چی دکابل په ښار کی جوړه شوه د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه خلویښتو مادو کی د تر ټولو مهمی ملی وثیقی په توګه تصویب کړ.

دهغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوساینی دتامین، دملی روغی جوړی دبوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودګران افغانستان دپرمختګ په خاطر توشیح اواعلاموم.

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶

درباره توشیح واعلام قانون اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید.

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش، تحقق کامل مشی مصالحه ملی، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم.

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان
گڼه (٤٦٤)
نیټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسی قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلونهه خلویښتمی مادی د دویمی فقری دحکم له مخی پهاساسی قانون کی تعدیلات چی د یارلس سوونهه شپیتم کال دجوزا د میاشتی په اوومه او اتمه نیټه دلویی جرگی د تصویب له تاریخ څخه نافذ دی د افغانستان دخلکو دتاریخی ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کی دسولی اوآرامی دتامین اودملی روغی جوړی دکلاری دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغی او د افغانستان دترقی په خاطر توشیح اواعلاموم .

نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان
شماره (٤٦٤).
مورخ ٨ر٣ر١٣٦٩
درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی ، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه ، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانها، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم .

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جرگه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملیء
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالی
فصل دهم شورای قانون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جریده

بسم الله الرحمن الر حیم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا
نستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی
زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت
ملی یووالی ، د مو کراسی او
ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ
د زړه‌ورو خلکو له اتلوالـــو
مبارزو څخه ډك دی .

په اوسنی پړاو کی دافغا ـ
نستان جمهور ی دو لت‌دملی،
سیا سی او هیواد پالو ځوا ـ
کونو پر ملاتړ متکی د ملـی
روغی جوړی سیاست په فعاله
توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغــو
تاریخی بدلونونو په پام کـی
نیولو سره چی زمونږ پــــه
هیواد او معاصره نړی کـی
را منځته شو ید ی ،داسلام د
سپیڅلی دین داساساتو پــه
پیروی ، د هیواددتاریــخ‌او
فرهنگ پربنا د افغــانــی
غوره دودونو او شعایروپه‌پام
کی نیولو سره ،دمشروطیت‌د
غورځنگ ارزښتناکو میراثونو
ته‌په درناوی اود ملگروملتونو
د منشور او دبشر د حقوقود
نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون
کي:

بسم‌الله الرحمن الر حیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن
محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون
از مبا رزا ت قهر ما نا نه
مرد م دلیر رما به خا طـــر
استقلا ل، تما میت ار ضی
حا کمیت ملی، و حد ت ملی
دمو کرا سی وتر قی اجتما عی
می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت
جمهو ر ی افغا نستا ن متکی
بر حما یت نیرو ها ی ملـی
سیاسی ووطن دو ســـت
سیا ست مصا لحه ملی ر ا
فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت
تحـولات تاریخیی کـــه د ر
میهن ما و جها ن معا صـــر
رو نما گرد ید ه است ،بـــا
پیروی‌از اساسات دین مقد س
اسلام بارعایت سنن وشعا ـ
یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی
بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ
کشور، با احترا م به مواریث
ارز نده نهضت مشرو طیت
ودر مطا بقت با منشور مـــلل
متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق
بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

ـ دخپلواکی دساتنی، د زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع او د ملی حاکمیت د ټینګښت

ـ سراسری سولی ته درسیدو او دملی یو والی د زور تیا.

ـ د عدالت او د مو کراسی د تا مین.

ـ دبیا ودانولو او متوا زنی اقتصادی،ټولنیزی،ودی اودخلکو د ژوندانه‌دسطحی دلوړولو.

ـ په بین‌المللی ډګر کی‌ د هیواد دنقش او اعتبار دزیات والی.

ـ دافغانستان دد ایمی بیطرفی دحقوقی دریځ‌دتثبیت او د هغه دنه پو خی‌کیدو دپاره د غوره شرایطودرامنځته کیدو په منظور.

مونږ‌دیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم کال دجوزادمیاشتی داوومی او اتمی نیټی په لویه جرګه کی دافغا نستان د خلکو استازیو، د ۱۳٦٦ کال دقوس دمیاشتی نهمی نیټی دلویی جر ګی‌له خوا تصویب شوی اساسی قانون چی دیارلس فصلونه او یوسلونهه شلو یښت مادی درلودی، د ډیری لوړی ملی

ـ حفظ استقلا ل، دفا ع ا ز تما میت ار ضی و تحکیم حا کمیت ملی.

ـ دستیا بی به صلح‌سراسری وتعمیق و حد ت ملی.

ـ **تامین عدالت‌ودمو کراسی**

ـ **اعمار مجدد ورشد متوازن اقتصادی، اجتماعی‌وارتقای سطح** زندگی مردم.

ـ افزا یش نقش‌و اعتبا رکشور در عر صه بین المللی

ـ ایجاد شرا یط مساعد به‌خاطر تثبیت مو قف حقوقی و بی طر فی دا یمی افغا نستا ن و غیر نظامی شدن آن.

ما نما ینده گا ن مـرد م افغا نستا ن در لو یه جر گـه مورخ **هفت و هشت ماه جوزای سال هزارو سه صدو شصت ونه ، قانون اسا سی مصو ب** لـو یـه جر گه مورخ نهم **ماه قوس سال هزارو سه صدو شصت وشش را کـه دارای سیزده فصل ویک‌صدوچهل‌ونه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وثیقی په توگه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
لومړی ماده:

د افغا نستـان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجـز یه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپـل ټول قلمرو بـا ندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حا کمیت دلویی جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسـلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کـولای چی داسلام دسپیڅلی دیـن داساسونو او ددغـه اساسی قـا نو ن د نورو منـد رجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریـت ناپییلی هیوادد‌ی، په پوځـی ډلو ټپلو کی نه شـاملیـږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیتریـن وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل‌نمودیم.

فصل اول
اساسات نظام سیاسی
مادهٔ او ل:

جمهور ی افغا نستا ن‌دولت مستقل ، واحد ، غیر قابـل تجزیه واسلامی بوده ، بـر تما م قلمرو خود دا را ی حا ـ کمیت می با شد .

حا کمیت ملی در جمهوری افغا نستان به‌مردم تعلـــق دا رد .

مردم حاکمیت ملی راتو ـ سط لو یه جر گه و شو را ی ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهو ری ا فغا نستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدســـس اسلام ودیگر ارزشهای‌مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغا نستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمـــی شود و تاسیس پایگاه های نظا می

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پوځی اډو جوړیدوته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ د ی.

دافغانستا ن په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چیمرامنامه ،اساسنامه او فعا لیت یی دهیواد داسا سی قا نو ن او قوا نینو مغایرنه وی ، جو ړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیا ن او څارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نما ید .

مادۀ پنجم:

تعدد احزا ب سیا سی اسا س سیستم سیا سی جمهو ری افغا نستان میباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سیا سی مشروط براین که مرا منا مه ، اساسنامه و فعا لیت آنها مغا یر احکام قا نو ن اسا سی و قوا نین کشور نبا شد تشکیل شده می توا نند .

تشکیلا ت و منا بع مالی حز ب سیا سی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتوانند .

قضات وڅارنوا لان نمی توا نند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

تصدى په موده کې دسياسي گوند غړيتوب و لري .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوريت کې د ټولنيزو ساز مانونو جوړيدل د قانون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هيواد دملي ژبو له جملې شخه پښتو اودری رسمي ژبې دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهوريت دولتي نښان دغنمو دوږو په مينځ کې پر زرغو ن متن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصوير او ددری رنگه توری ، سری او زرغوني پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت دولتي بيرغ دری رنگه لری چې دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقي توگه په برابره اندازه واقع شوی دی.

دبيرغ د دواړو مخونو دپورتني برخي په ربع کې د

عضويت حز ب سيا سی را داشته با شند .

ماده ششم

اين ماده لغو گرديد .

مادۀ هفتم:

تشکيل ساز ما نـها ی اجتما عی در جمهو ری افغانستا ن طبق قا نو ن مجاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی ميباشد .

مادۀ نهم:

نشا ن دو لتی جمهو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو ير آفتا ب در حا لطلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محاط با خوشه گندم و غيته دا رای سه رنگ سيا ه، سـرخ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بيرق دولتی جمهوری افغانستان دارای‌سه رنگ ميباشد که به شکل قطعات سياه، سرخ‌وسبز از بالا به پايين به صورت افقی به اندازه مساوی واقع شده است .

در ربع قسمت بالايی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرگی‌خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتـی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغــــه
دسور په‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی
نظام‌اساسونه

دیارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنگـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنگی پلـوه د وروستـــــه
پاتو سیمو د گـړندی ودی او
پـــرمختـگ د تـأمین پـــه
منظور د هیواد د ټـــو لـــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلـو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیـزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره‌د
ملی ځانگـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستـــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا ســی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنـــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

اداری واحدونو د جوړولوزمینه برابروی.

شوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنګ ، ژبې او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبې ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوګنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز - اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصاد ی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان به اشکال دو لتی ، مختلط کوپراتیفی ، او قاف، خصو صی، شخصی و ملکیت ساز- **ما نهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوريت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، دراډیــو-
تلویزیون تاسیسا ت ، مخا-
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د خصوصی برخـی
پانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړید ل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده ګیـو
فعالیت د قانون سـره سـم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

**در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنگلـــها**
چرا گا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخا-
برا تی بند ها ی بز ر گ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه گذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنگلها ، چرا گاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بـــرا تـــی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا-
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت **نما** یند ه گی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوويشتمه ماده :

دولت د کوپراتيفونو دپيا وړتيا او پراختيا په کار کي مرسته کوي اوپه هغوکي دخلکو د خپلي خوښي بر خه اخيستنه هڅوي.

دوه ويشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادي فعاليتونه او په صنفي اتحاديو او کوپراتيفونو کي د هغو ي دخپلي خوښي بر خه اخيستنه هڅوي او حمايت يي کوي ، دکسبگرو دحرفوي مهارتد سطحي د لوړتيا ، د کار د وسايلو ، د اومو موادو دتامين اودهغوي دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کي هر اړخيزي مرستي کوي.

درويشتمه ماده :

دولت د کرني داحيا او پرمختيا په مقصد له کروند-گرو او زمکه والو سره متممي مرستي کوي اودکرني اوميکانيزه مختلط او خصوصي فار مونو په جوړولو او دنويو او شاړو زمکو په آبادولو کي اغيزمنه مرسته کوي .

څلرويشتمه ماده :

دولت دکوچيانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شر کت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحما یه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو ش محصو لات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

ماده بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له ټولو څاڅيو ټخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمينوي، د مالدارۍ دودې، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوى داقتصادي، ټولنيزو او معيشتي شرايطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرايطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوي.

پنځه ويشتمه ماده :

دولت د ملي اقتصاد د پرمختيا په مقصد د خصوصي پانګې اچونې مصوونيت تضمينوي، د صنايعو سوداګرى، ودانى، ترانسپورت، کرنى او دخدمتونو دبرخو په پرمختيا کې دملي پانګه والو برخه اخيستنه دقانون سره سم هڅوى او حمايت يې کوي.

دولت د خصوصي متشبثانو سره ګټور او هر اړخيز اړيکې پراخوى او د بهرنى پانګې سره په سيالى کې د خصوصى سکتور ملاتړ کوى او د مالي، کريدتي، ګمرکي او دبيو د سياست د تنظيم په وخت کې د خصوصي سکتور ګټې د قانون سره سمې په پام کې نيسي.

مالداران امکان استفاده از چراگاه ها را طبق قانون تضمين نموده جهت ايجاد شرايط مساعد براى رشد مالدارى، فروش محصولات بهبود شرايط اقتصادى اجتماعى ومعيشتى آنها مساعدت مى کند.

ماده بيست و پنجم :

دولت مصوونيت سرمايه گذارى خصوصى را به منظور انکشاف اقتصاد ملى تضمين نموده اشتراك سرمايه داران ملى رادر انکشاف صنايع تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه هاى خدمات طبق قانون تشويق وحمايه مى کند

دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصى توسعه داده و از سکتور خصوصى در مقابل رقابت باسرمايه خارجى حمايه مى کند و حين تنظيم سياست مالى، کريدتى، گمرکى و قيم منافع سکتور خصوصى راطبق قانون درنظر ميگيرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستا ن پــه جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیــــو او بهرنیو دولتونو بانــــدی دعقار پلورل دبالمثل چلنــد پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافــقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثــت حـــق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاك یوازی د عامــه گټو دتامین په مقصد دعادلانـه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دو لت به منظور ر شـــــد اقتصاد ملی سر ما یه گـذا ری خا ر جی را در جمهو ر ی افغا نستا ن طبق **قانون‌تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغا نستــان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروشـــــ عقار به نما ینده گی هـــای سیاسی ودول خارجی بـــر اساس رویه بالمثل و بـــه موسسات بین المللی کـــه جمهوری افغا نستان عضـو آن باشد بعد از موافقـــه حکو مت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت **طبـــق** شریعت اسلام توســـــط قانو ن تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاك طبق قانون‌تنها بـــه مقصـد تأ مین منا فـــع عامه دربدل عو ض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له‌پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځاروپو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوه‌کلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه‌کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت. ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

څلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و به منظور باز گشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق اومکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفیتو نو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لهدغه حقڅخه نه بی برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغا نستان را طبق قانون تضمین می کند . آنها مکلف اند قا نون اساسی وقوا نین جمهوری افغا نستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکو نت واقا مت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسا ن است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلما نان تضمین می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسي قانون

دنورو اديانو پيروان دخپلو مذهبي مراسمو په ترسره کولو کې آزاد دي .

هيڅوك نه شي کولای چې د ملي ضد او وګړنيز ضد تبليغاتو ، دښمنۍ د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوريت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دين څخه ناوړه استفاده وکړي .

يو څلو يښتمه ماده :

آزادي دانسا ن طبيعي حق دی . دغه حق د نورولهآزادي **او له عا مه ګټو پر ته چې دقانون په وسيله تنظيمېږ ي حدود نه لري .**

آزادي او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوي .**

دګمې برائت اصلي حا لت دی . تورن تر هغه و خته پورې چې د محکمې په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی ګناه **ګڼل کيږي .**

هيڅ عمل جرم نه شی بلـل کيدلای مګر دقـانوندحکمونو سره سم .

هيڅوك نيول کيدلای اود جرم په کولو تورن کيدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار تکاب سایر اعمال خـلاف منافع جمهوری افغا نستـان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیڅوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په استیذان او د قانون دحکومونو سره سم.

هیڅوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کړی یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له خانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا څـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نـــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیستوبا ارتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع **است .**

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی

هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت
کې د لیکونو ، دتیلفوني او
تیلگرافي مخابرو محر میت
تضمینیږي.

هیڅوک ددولت داستازي په
شمو ل نه شي کولای چې
دقا نون له حکمه پرته دتیلفوني
اوتیلگرافي مخابرو اولیکونو
پلټنه وکړي .

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع چې ددولتي ارگانونو
ټولنیزو سازمانونو او د چارو
د مسوولینو له خوا د دندې د
ترسره کولو په وخت کې په
غیر قانوني توگه زیانمن
کیږي ، دزیان د جبران حق
لري. دزیان دجبران شرایط
او څرنگوالی د قانون په
واسطه تنظیمیږي .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع حق لري چې د دولت
په ټولنیز ـ سیاسي ژوند
او دچارو په اداره کې په
مستقیمه توگه او یاد خپلو
استازیو له لاری برخه واخلي.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن
محر میت مکا تیب ، مخا بره
های تیلفونی و تیلگرا فی
تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نما
ینده دو لت نمیتواند بدون
حکم قانون به تفتیش مخابره
های تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکا-
تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان
که از ار گانهای دولتی ،ساز-
مانهای اجتماعی ومسوولین
امور حین اجرای وظیفه
بصورت غیر قا نو نی‌متضرر
میگردند دارای حق جبران
خساره می باشند . شرایط
وطرز جبران خساره توسط
قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان
حق‌دارند در زندگی اجتماعی،
سیاسی واداره امور دو لت
بصورت مستقیم ویا از طریق
نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توګه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جواز نه لری.

پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنې حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند.

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند.

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد.

ماده پنجاهم:

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند.

ماده پنجاه ویکم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته راوړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانه او پرمختللو قوانینو د وضع کولو اوتطبیق له لاری له دغه حق‌څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعه دی. دجنگ، طبیعی آفتونو په حالت او په نورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

خلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سره د تخصصی څانگی له مخی د دولتی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتباع از ین حق مساعد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجباری در حالت جنگ ، آفات طبیعی وسایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی تاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو خرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایط برابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوادی له منځه وړلو، د متوازنی ښوونی او روزنی د تعمیم، په مورنۍ ژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمومی زده کړو د تدریجی پراختیا اود ملی کادرونو د روزنی دپاره دلوړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستان په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق استراحت میباشند

دولت تعیین ساعات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌ها و اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفریحات سالم را مساعد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آموزش رایگان می باشند

دولت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان مادری ، تامین تعلیمات ابتدائی اجباری ،گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیکی حرفوی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلات عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدابیرلازم اتخاذ می کند .

در جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کې د خصوصي سکتور ا و بهرنيو اشخاصو له‌خوا دتعليمي اوتحصيلي موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع د روغتيا او ټولنيزو تامیناتو حق لري .

دولت د ملي سراسري طبي خدمتونو د سيستم د هر اړخيزی او متوازني پراختيا ، د روغتيايي مرکزونو او روغتونونو د پراختيا ، دطب د دکتورانو او طبي خدمتونو د کارمندانو دروزني، دعمومي ناروغيو دمخنيوی ، دوړيا روغتيايي خدمتونو دپراختيا، دخصوصي طبي خدمتونودتنظيم او هڅوني او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولينو او دشهيدانو دپاتي کسانو د پاره د مادي تامیناتو د بنه کولو له لاری لازم تدبيرونه نيسي.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع دعلمي، تخنيکي او هنري فعاليتونو د آزادی حق لري .

دولت دعلم او د علمي

ايجاد مو سسا ت تعليمي و تحصيلي تو سط سکتور خصو صي واشخا ص خارجي طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مينات اجتماعی می باشند . دو لت از طر يق توسعه همه جا نبه و متوازن سيستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گيری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رايگان. تنظيم و تشويق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مينات مادی برای کهن‌سالان، معلو-لين جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابير لازم اتخاذ می نمايد .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعاليت های علمی ، تخنيکی و هنری ميبا شند.

دولت پيشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذرنه گڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وگړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد خپلواکی ، ملی حاکمیت او د هیوادله زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډك مکلفیت دی .

په وسله وال پوځ کی دخدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .

هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانو ن عذرپنداشته نمیشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قا نون ما لیه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکمیت ملی و تما میت‌ارضی کشور مکلفیت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان میباشد.

شرایط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .

هیچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه گټــو پرخلاف اودنوروا تباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفــاده وکړی .

څلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لویه ښکارندویه ده .

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرگه له دغه کسانــو څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهـور رئیس او د جمهور رئیس مرستیالان ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانو دشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیالان .

٥ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ـ دولایتونو دشوراگانو رئیسان .

۸ ـ له هرولایت څخه په ولسی جرگه کی د هغــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عامـــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق به سنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد .

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معاونان **صدر اعظم واعضای شورای وزیران ،**

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

٥ـ لوی څارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قانون اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولا- **یات،**

۸ـ از هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جرگه

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو می، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،تولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخـه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړی او متارکی لــه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیـو ل چی د هیواد په بر خلیـــــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغــــه اساسی قانـون کـــی بل ډول اټکـــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق رایگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر که دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعــــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سر نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به‌استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــــر پیشبینی شده باشد لویــه جرگه توسط رئیس جمهــور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږي او د هغې غونډې د جمهور رئیس او یا بل هغه چا تر ریاست لاندې چې جمهور رئیس یې دخپل نایب په توګه وټاکي، جوړیږي.

دلویې جرګې نصاب د هغې دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړ یږي.

دلویې جرګې تصمیمونه د هغې د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږي.

نهه شپیتمه ماده:

د ولسي جرګې د ړنګیدو په حالت کې د هغې غړي د نوي ولسي جرګې تر انتخابه پوري خپل غړیتوب د لویې جرګې دغړیو په توګه ساتي.

اویایمه ماده:

دلویې جرګې انتخابات د قانون او کړنلاره یې په خپله دلویې جرګې په واسطه تنظیمیږي.

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده:

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود.

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد.

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد.

ماده شصت ونهم:

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند.

ماده هفتادم:

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خود لویه جرگه تنظیم می گردد.

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم:

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه، اجرا ئیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړښتې څېړنه

تقنينيه اجرائيه او قضا ئيه برخو کې ددغه اساسي قانو ن او د افغا نستان د جمهوريت د قوانينو له حکمونو سره سم تعميلوي.

دوه اويايمه ماده :

جمهور رئيس د لويې جرگې دغړيو د رايو په اکثريت اوو کلونو د مودې د پاره انتخابيږي .

يو شخص نه شي کېدلای له دوو ځلونه زيات د جمهور رئيس په توگه انتخاب شي .

جمهور رئيس لويې جر گې ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوي جمهور ر ئيس د انتخاب په مقصد لويه جر گه دجمهور رئيس دواك د دورې له پای ته رسيدو څخه مخکې د ديرشو ورځو په موده کې رابلل کيږي .

دری اويايمه ماده :

د افغا نستان دجمهوريت هر مسلما ن تبعه چې د ځلو ينښت کلنی عمريې بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسريې له افغان مور او پلار څخه زيږيدلی اوله مدنی اوسياسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئيه مطابق احکام اين قانون اساسی و قوا نين جمهوری افغا نستان تعميل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئيس جمهور به اکثريت آرای اعضای لويه جر گه برای مدتهفت سالانتخاب ميشود.

يك شخص نميتواند بيش از دو بار به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد .

رئيس جمهور نزد لويه‌جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئيس جمهور جديد لويه جر گه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحيت رئيس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکميل کرده خود و همسروی از والدين افغان متولد واز حقوق مدنی وسيا سی بر خور دار باشد بحيث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توګه انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه کی له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای په نامه لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو حمایت ، د اساسی قانون رعایت او د هغه دتطبیق څارنه اود افغانستان د خپلواکی ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ساتنه وکړم ، د اتباعو اساسی حقوق او آزادی وساتم او خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز عدالت ، د خلکو د نیکمرغی ، دسولی د ټینګښت اود هیواد د پرمختګ دتامین په خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری :

۱ــ دوسله وال پوځ لوړ قیادت .

۲ــ د قوانینو او د ملی شورا د مصوبو توشیح ،

۳ــ د حکومت د جمع پراله

رئیس جمهور انتخاب شده میتواند .

مادهٔ هفتاد و چارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ سوگند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را رعایت واز تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال ، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست کنم . حقوق وآزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم وتمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی ، سعادت مردم ، تحکیم صلح وترقی کشور به کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی ، دارای صلاحیت های آتی میباشد :

۱ ــ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ــ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی .

۳ــ تعیین صدر اعظم

[illegible]

دپاره د هر شکل صدر یا تصمیم
ټاکل .

٤ـ دولسی جرگی د
دباور د رایی له لاسته راوړلو
وروسته دصدراعظم ، د صدر
اعظم دمرستیالانو او دوزیرانو
تقرر منظوری او د هغوی
داستعفا منل ،

٥ـ د لزوم په وخت کی
دوزیرانو د شوری د غونډو
تدویر او مشری .

٦ ـ د قاضیانو د انفکاک
منظـــوری او د قاضیانو

سره سم دقاضیانو، دلوړ رتبه
کارمندانو او افسرانو د تقرر
ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ـ د سیاسی ، ټولنیزو او
اقتصادی سترو مسألو په باب

د عمومی نظر غوښتنی یاعامه
رایی ته د مراجعی (ریفرانډم)
په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او
کمول .

٩ـ په نورو هیـــوادونو او
بین المللی سازمانونو کی
دافغانستان جمهوریـــت دد
یپلوماتیکو نمایندگـــیو د
رئیسانو ټاکل .

رهبری به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم،
معاو نان صدر اعظم و وز راء
بعـــــد از کســب رای
اعتماد ا ز جـــــا نـب
ولسی جرگه ،وقبول استعفای
آنان،

٥ـتدویر وریا ست جلسات
شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انفکاک قضات
ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد
قضات ، کارمندان و افسران
عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـاتخاذ تصمیم در مـورد
تدویر نظر خوا هی عمو می
یامراجعه به آرای عا مــه
(ریفرانډم) راجع بهمسایل
عمده سیا سی ،اجتما عــی
واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجا زات.

٩ـتعیین رو سای نما ینده
گیهای دیپلو ما تیک جمهوری
افغا نستان در کشور هــای
دیگر وساز مانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

۱۰ـ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونو دډیپلو ماتیکو نما ینده گیو د رئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ـ دلویی جرگی په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانون سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولی ریفورم .

۱۴ ـ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ـ دقانون سره سم دنښانونو، مډالونو او افتخاری لقبونو ور کړه.

۱۶ـ دافغانستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـ د هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کول چی داساسی قانون سره د هغو نه سمون داساسی قانون دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـ قبول اعتماد نامه های روسای نماینده گیهای دیپلوماتیك کشور های دیگر **درجمهوری افغانستان.**

۱۱ـ اعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـ اجازه نشر پول ور یفورم پولی **طبق قانون ،**

۱۴ـ اعطای تابعیت وپناهنده گی **طبق قانون،**

۱۵ـ اعطای نشانها ،مدالها والقاب افتخاری **طبق قانون**

۱۶ـ منظوری سرود ملی جمهوری **افغانستان ،**

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با **قانون اساسی توسط** شورای **قانون اساسی تثبیت** **شده باشد،**

۱۸ـ ایجاد دستگاه اداری ریاست **جمهوری،**

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیا لا نو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند بر- خی از صلا حیتهای قانونی خود رابه معاونان رئیس جمهور تفو یض نما ید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفا ء الی ختم دوره صلا حیت به وظایف خود دوام مید هد . درتمام حا لاتیکه رئیس جمهورنتواند و ظا یف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاو ن اول رئیس جمهور اجراء می- شود .

در صورت ازدست داد ن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جر گه توسط معاون اول او به منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفا ء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لو یه جر گه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غړی (سناتوران) په لاندی تو گه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب دعمومی برابری، آزادی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی جرگه از طریق را یگیری عمو می، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنج** ساله، طبق قانون انتخاب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سناتوران) به ترتیبذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفر برای مدت پنجسال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری عمومی ،مساوی، آزاد، سری ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای مدت سه سال به انتخاب شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خوا تـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱- د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غرض وړانـــدی **کول** .

۲ - دقوانینو تفسیر .

۳- ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ کولو تصویب اود بین‌المللی تړو نونو سره دیوځای‌کیدو او ورڅخه دوتلو تصویب ،

۴- داقتصادی -ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب دحکو مت دراپور تائید .

۳- یک ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر- هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ - تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی واتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ - تفسیر قوانین .

۳- تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

۴ - تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی -اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ ددولتی بودجی تصویب او دهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ـ دااداری واحدونو جوړول او تعدیل یی .

۷ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ـ د جمهور رئیس د وزیرانو او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ـ دو لت ته د پور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو او افتخاری لقبونو وضع کول ،

۱۱ـ له نورو دولتونو او بین المللی ساز مانونو سره داړیکو دتړنګولو تائید .

۱۲ ـ داستجواب په غونډه کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په باب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

۵ ـ تصویب بودجه دولتی وبررسی گزارش در مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ـ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان رئیس جمهور به اساس معرفی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ـ اجازه اخذ قرضه به دولت واعطای امتیازدارای اهمیت **اساسی در اقتصادملی بشمول اعطای انحصار .**

۱۰ ـ وضع نشانها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانون .**

۱۱ ـ تائید بر قراری روابط با دول دیگر و ساز **مان های بین المللی .**

۱۲ـ استماع جواب صد**راعظم واعضای حکومت در** مورد اجراآت شامل صلا**حیت حکومت در جلسه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسی جرگه

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحی‌په‌باب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقو دخیړ لو د پاره یو کمیسیون انتخابوی . د غه کمیسیون مربوط مجلس ته‌د خیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملی‌څخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی درئیس ، ددوومرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل میباشد :

۱ـ اتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جمله اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځو کلونو دپاره د رئیس او دیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداري هیئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لري. درئیسانو په غیاب کي یوتن مرستیال د هغوی دندي سرته رسوي.

پنځه اتیایمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په کال کي دوه ځله د سنبلي دمیاشتي په لومړي اووه ني او دحوت دمیاشتي په لومړي اووه ني کي جوړیږي.

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده دري میاشتي ده.

که چیري دملي شورا په اجلاس کي کلني بودجه اویا پرمختیایي پلان مطرح وي د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شي.

که چیري بودجه د مالي کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شي، د تیرکال بودجه دنوي

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند.

روسای مجالس شورای ملی، رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند. در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود.

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب‌تروختنه
پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فـوق العـاده
اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم،
دمجلسونو د هریوه رئیس د
غوښتنی او یا د هر یـــوه
مجلس د غړیو د پنځمی برخی
د غوښتنی له مخی جوړیدلای
شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه پـــه
ځانگړی یا گډه توگه غونـډی
کوی .

دملی شورا دمجلسونـو د
گډو غونډولاربښوونه پهوارسره
دهغو درئیسانو لهخوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور
رئیس له خوا پرانیستل‌کیږی
اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری
لومړنی اجـلاس د جمهـو ر
رئیس په وسیله د ولســـی
جرگی د انتخاباتو له پای ته
رسیدو وروسته د دیرشـــو
ورځو د مودی په تـرځ کـی
رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجـــلس
نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال
جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ـ
ای ملی بر اساس تصمیـــم
رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس
هریك از مجا لس ویا تقاضای
یك خمس اعضای هر مجلس
دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی بـــه
صورت جدا گانه یا مشتر ك
تشکیل جلسه مید هد.

جلسات مشترك مجالس
شورای ملی، از طر فروسای
آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلا س
شورای ملی توسط رئیس
جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه
شورای ملی بوسیله رئیس
جمهور طی مدت سی روز بعد
از ختم انتخا بات ولســـی
جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شـــورای
ملی با حضور دو ثلث اعضای

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه دټولو غړیو درایوپه اکثریت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو جلا او ګډی غونډی علنی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .

ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو شخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالو دلومړنی څیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صورت کی د څیړنی او پلټنی کمیسیونونه او نور موقتی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیړنی او پلټنی د کمیسیونونو د ندی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه مجلس بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.

جریان‌مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی، کمیسیو نهای دا یمی رااز بین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های‌موقتی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل کمیسیون های تحقیق وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

رسمی جریده

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حق لری چی د استیضاح په غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غړی تر استیضاح لاندی ونیسی . د استیضاح ځواب په لیکلی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیړی . که چیری حکومت دباورد سلب سره مخامخ شی دوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشورتی رایی سره د ملی شورا دواړو مجلسونو او د هغو ددایمی کمیسیونونو په غونډو کی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دڅرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جرگه حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه میگردد .

ولسی جرگه میتوانند بر اساس پاسخ ارائه شده موضوع سلب اعتماد از حکومت رابررسی کند.

در صورتیکه حکومت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه میدهد.

ماده نودو دوم :

اعضای شورای وزیران میتوانند ، با کسب اجازه رئیس جلسه ، بارای مشورتی در جلسات مجلسین شورای ملی و کمیسیون های دایمی آنها شرکت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجلاس جداگانه و مشترك دارای حق رای واظهار نظر می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرګندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرګند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرګند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانوند وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتاروتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرارنمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملي ، دارا میباشند :

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشراعضای هر مجلس .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ـ د وزیرانو شورا .
۵ـ ستره محکمه .
۶ـ لویه ښارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لګښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـــی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجوواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په **مقصد** ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر ګډهیئـت جوړیږی .د ګډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دراړیو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــور رئیس لـــه توشیح وروسته نا فذ ګڼـــل کیږی که چیری ګـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

۴ـ شورای و زیرا ن .
۵ ـ ستره محکمه .
۶ـ لویه ښارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـد دو لت را به بار آورد ، موا ـ فقه قبلی حکو مت در زمینـه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا ـ میم یك مجلس در مورد صلا ـ حیتهای‌مندرج ماده‌هشتادویکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد از‌تو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې څېړل کيږي او د هغې په باب تصميم د ګډې غونډې د غړيو درايو په اکثريت نيول کيږي .

شپږ نوي يمه ماده :

د ملي شورا تصميمونه د جمهور رئيس له توشيح وروسته نافذيږي .

که چيرې جمهور رئيس د ملي شورا د تصميم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کيدو له نيټې څخه د دېرشو ورځو په ترڅ کې د دلايلو په ځرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

د ديرشو ورځو د مودې په تيريدو سره او همدغه شان که چيرې د ملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بيا د غړيو درايو په دوو دريمو برخو تصويب کړي ، تصميم نافذ ګڼل کيږي او جمهور رئيس هغه توشيح کوي .

اووه نوي يمه ماده :

جمهور رئيس کولای شي

موضوع در جلسه مشترك مجلسين شوراى ملى بررسى وتصميم درآن باره به اکثريت آراى اعضاى جلسه مشترك اتخاذ ميگردد .

ماده نودوششم :

تصاميم شوراى ملى، بعد از توشيح رئيس جمهور، نافذ ميگردد .

در صورتى كه رئيس جمهور به تصميم شوراى ملى موافقه نداشته باشد ميتواند آنرا در ظرف سى روز از تاريخ تقديم ، باتذكر دلايل، به شوراى ملى مسترد نمايد.

با سپرى شدن مدت سى روز و همچنان در صورتى كه مجالس شوراى ملى در جلسات جداگانه اجلاس آينده خود آن را به دو ثلث آراى اعضاء مجدداً تصويب نمايد، تصميم نافذ شمرده ميشود و رئيس جمهور آنرا توشيح مينمايد .

ماده نودو هفتم :

رئيس جمهور ميتواند در

چی دو لسی جر گی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قا ضی‌ـ القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرگی یا ملی شورا ړنگیدل دموجبه دلایلو په څرگندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لســـی جرگی یاملی شورا له ړنگیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کـی کیږی .

نوی ولسی‌جرگه یاملی‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنگید لای نه شی. ولسی جرگه‌یاملی‌شورا د جمهـــور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کی ړنگیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شـــــورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چـــی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیو نو نو د

مشوره با رو سای و **لسی ـ جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیـــس** شورای قا نو ن اسا ســی ، **انحلال و لسی جر گه یا شو- رای ملی را با ذکر د لایل** موجبه آن اعلام نماید. انتخا- **بات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.**

انحلال و لسی جر گه یـا شورای ملی **جد ید الی یـك** سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته **نمیتواند .**

ولسی جر گه یا شور ای **ملی ، در جر یان شش مـــاه** اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل **ا نحـلال** میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد **ومیتوان‌آنرا** بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلـس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسـطه د اساسی قانون او نافذوقوانینو سره په سمو ن کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارگا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غـو کسانو څخه جوړه ده:

ـ صدراعظم .

ـ د صدراعظم مرستیالا ن.

ـ وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاسـت تګ لاره او دحکومت تر کیب دباور د رایی د اخیستلو پـه مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری لـه اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تګـلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوانین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادۀ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عا لیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغا نستـا ن میبا شد .

شورای و زیران مر کـب است از :

ـ صدراعظم .

ـ معا ونان صد راعظم .

ـ وزرا ء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خـط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکو مت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جـرگه ارائه ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئیسـس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگې او جمهور رئيس ته مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندي او واکونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرني سياست دتگ لاري طرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجرا کولو تا مين، د اقتصادي او ټولنيزي پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددولتي بودجي ترتيب، دپلانونو او بودجي تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا کولو په باب دراپور وړاندي کول.

۳ ـ د عامه گټو ددفاع، دقانوني ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عامه نظم او امنيت د تامين اوداتباعو د حقوقو او آزاديو د ساتني په مقصد دتدبيرونو نيول.

۴ ـ د قانون سره سم دبهرنيو اړيکو لاربنوونه ، دنورو دولتونو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسي جرگه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه گزارش ميبا شد .

ماده يك صدو سوم :

شوراى وزيران داراى وظايف وصلاحيتهاى ذيل ميبا شد :

۱ـ طرح و تطبيق خط مشى سياست داخلى وخارجى

۲ـ تا مين اجراى امور اقتصاد ملى ، **طرح پلانهاى انكشاف اقتصادى واجتماعى ترتيب بودجه دولتى ، تطبيق پلانها وبودجه وارائه گزارش مبنى بر اجراى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ـ اتخاذ تدابير بمنظور دفاع از منافع عامه، حمايت تمام اشكال ملكيت قانونى تا مين نظم وامنيت عامه وحراست از حقوق و آزادى هاى اتباع .

۴ـ رهبرى منا سبات خارجى ، برقرارى روابط ديپلوماتيك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول او دموافقت لیکونو لاسلیک کول.

۵_ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری‌دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

٦_ دقانون سره‌سم دواك په حدودو کی د مقرری اواسا_ سنامی تصو یبول ،

۷_ جمهور رئیس‌ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸_ د قانون سره سم‌دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو څلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چاروپوری له مربوطو مسئالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه و ضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللی طبق قا نو ن .

۵ _ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وز_ یران به تأیید رئیس جمهور.

٦ _ تصو یب مقرره‌واسا سنامه در حدود صلا حیت طبق قا نو ن .

۷_ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸_ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای‌ملی ویا انحلال ولسی‌جر گه‌شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرا مین تقنینی بعد از تو شیح ر ئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوې دې د ملي شورا لومړني اجلاس ته د منظورې په غرض وړاندې کوي. که چیرې تقنیني فرمانونه د ملي شورا له خوا رد شي، د ملي شورا د تصمیم له نیټې څخه له اعتباره لویږي .

جمهور رئیس کولای شي چې دملي شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده او یا د ولسي جرګې د ړنګیدو په جریان کې د صدراعظم د پیشنهاد له مخې د حکومت ځینې غړي ګوښه او یانوې غړې وټاکي .

دغه موضوع د ولسي جرګې لومړني اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندې کیږي .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکې ړنګیږي :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغي یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسي جرګې دباوربیرته اخیستل ،

٤ـ دتقنینیه دورې پای ته رسیدل .

تقنیني را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در او لین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

٤ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ ـ دولسي جرگې يا ملي شورا ړنگيدل ،

په دغوټولو حالاتو کې هغه حکومت چې ړنگ شوى دى دنوى حکومت تر جوړيدو پورې داساسى قانون دسلمې مادې د مندرجو اشخاصو له جملې څخه ديوه تن تر سرپرستى لاندې‌چې دجمهور رئيس له‌خوا توظيفيږي، خپلې دندې ته دوام ورکوي .

يوسلو شپږمه ماده :

دوزيرانو دشورا تشکيل ، ترکيب او دفعاليت څرنگوالى دقانون په‌واسطه تنظيميږي .

اتم فصل

قضا

يو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئيه قوه) ددولت يو خپلواك ركن دى .

يو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغانستان په جمهوريت كې يوازې دمحكمې له خوا دقانون سره‌سم كيږي.
قضائيه قوه‌له سترې‌محكمې او نورو هغو محكمو څخه چې دقانون‌له مخې جوړيږي، مركبه ده .

يو سلو نهمه ماده :

ستره محكمه دا ترټولو لوړ

۵ ـ انحلال و لسى جرگه يا شوراى ملى .

در تمام اين حالات حكومتى كه منحل گرديده ، الى تشكيل حكومت جديد تحت سرپرستى يكى از اشخاص مندرج ماده(صدم) قانون اساسى كه از طرف رئيس جمهور توظيف ميگردد ، به وظيفه خود دوام ميدهد .

ماده يك صدو ششم :

تشكيل، تركيب و طرز فعاليت‌شوراى وزيران توسط قانون تنظيم مى گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده يك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائيه) يك ركن مستقل دولت مى‌باشد.

ماده يك صدو هشتم :

قضاوت در جمهورى افغانستان صرف توسط محكمه طبق قانون ، صورت ميگيرد.
قوه قضائيه مركب است‌از ستره محكمه و محاكم ديگرى كه طبق قانون تشكيل ميگردند .

ماده يك صدو نهم:

ستره محكمه بحيث عالى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

قضایي ارگان په توگه د هیواد د قضایي واحد سیستم په سرکی ده اودقاضي‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستری محکمی مرستیالان ا و غړ ی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کی خپلواکی او یوازی د قانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قا_ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبق احکام قا نون فعالیتهای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یک صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یک صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساس اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـی گیرد .

ماده یک صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چی پرقضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتوکی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو او دری ژبواویادسیمی د اوسیدو نکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینما ید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا به‌لسان اکثریت باشنده ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمه‌توسط آن صورت میگیردند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت څرنګوالی

نهم فصل

خارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت څارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوالی او نورو هغو څارنوالیو څخه چی د قانون له مخی جوړیږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشد واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغا**نستان سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لویه څارنوالی و څارنوالیهای دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند**

ماده یکصدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا ـ

څارنوالي د ارګانونو د فعالیت
لارښوونه کوي .
دڅارنوالي ارګـانونه پـه
خپلو اجراآتو کې خپلواك دي،
یوازې د قانون او لوی‌څارنوال
تابع دي.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی څا رنوال او د لوی
څارنوال مرستیالا ن دقا نون
سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا
ټاکل کیږي .
لوی څارنوال جمهور رئیس
ته مسوول او دراپور په‌ورکولو
مکلف دي .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د
دولتي ، مختلطو او خصو صي
موسسو ، کوپرا تیفو نـــو
سیاسي ګوندو نو او ټولنیزو
ساز مانونو،دچارودمسوو لینو
او اتبا عو له خوا د قوانینو په
یوشان تطبیق او رعایت‌باندې
لوړه څارنه دلوی څارنوال او
دهغـه ترلاس‌لاندې څارنوالانو
په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د څارنوالـــي تشکیـــل ،
ترکیب، واك او د فعالیـــت
څرنګوالي د قانون په واسطـه
تنظیمیږي .

لیت ارګانهای څارنوالی‌کشور
رابه عهده دارد .
ارګانهای څارنوالی دراجرا-
آت خویشس مستقل بـــوده
صرف تابع قانون ولوی څار-
نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان
لوی څارنوال طبق قـا نون،
تو سط رئیس جمهور تعیین‌می
ګرد ند .
لو ی څا رنوا ل نزد رئیس
جمهور مسوو ل و مکلف بـه
ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق
ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن
از طر ف تما م وزارت ها
، ادارات ، مو سسات دولتی،
مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها،
احزا ب سیا سی وسا زما ن
های اجتماعی ، مسوو لیـــن
امور واتباع، بر عهده لــوی
څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت
اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت
وطرز فعالیت څارنوالی توسط
قانون تنظیم می ګردد .

لسم فصل
د اساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانینو ، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو دسمون لرلو په با ب نظر څرګند کړي.

۲ـ جمهور رئيس ته‌دقانون جوړولو د چارو د پرمختيا په مقصد د تدبيرونو د نيولو په برخه کې چې اساسي قانون حکم کوي مشخص پيشنهادونه وړاندې کړي .

يوسلو پنځه ويشتمه‌ماده:

داساسي قانون شورا له رئيس ، مرستيال ، منشي او اتو غړيو څخه جوړه ده چې دجمهور رئيس له خوا ټاکل کيږي .

يوسلو شپږويشتمه ماده :

داساسي قانون شوراجمهور رئيس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

يوسلو اووه ويشتمه ماده :

د اساسي قانون د شورا تشکيل او دفعاليت څرنګوالی دقانون په واسطه تنظيميږي .

يوولسم فصل

اداره

يوسلو اته ويشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ريت اداره دمرکزي ا و سيمه ييزي

مطابقت آنها باقا نون اسا سی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست‌وپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس ، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس‌جمهور تعیین می شو ند.

ماده یکصدو بیست‌وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به‌ارائه گزارش‌میباشد

ماده‌یکصدو بیست‌وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت‌شورای قا نون اساسی‌توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده‌یکصدو بیست‌وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس
دقانون له‌مخی تنظمیږی.

دافغانستان جمهوریت
دسیمه ییزی اداری له پلوه
دولایتونو ، ولسوالیو، ښار
ونو او ناحیو داداری له
واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر
کی په ترتیب سره والیان ،
ولسوالان ، ښاروالان او د
ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی
کی دقانون له مخی دولایت
شورا او د ولسوالی شورا
جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی
شورا دخپلو غړیو له مینځه یو
یوتن درئیس او منشی په‌توگه
انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی
دشورا دواك دوره دری‌کاله‌ده.

یوسلو نهه‌ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی
شورا دقانون سره سم په
سیمه‌کی ددولت دپر مختیایی
هدفونو په تامین‌کی ونډه‌اخلی
او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون
تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از
لحاظ اداره محلی متشکل از
واحد های اداره ولایات
،ولسوالیها ، شهرها ونواحی
می باشد.

در راس واحد
های متذکره با لترتیب
والیها، ولسوالها ، شاروالها
وآمرین نواحی قرار دارند.

**در هر ولایت وولسوالی
شورای ولایت و شورای
ولسوالی طبق قانون تشکیل
میشود .**

شورای ولایت و شورای
ولسوالی یك یك نفر
را از بین اعضای خود به
حیث رئیس ومنشی انتخاب
می کنند.

دوره صلاحیت شورای
ولایت و شورای ولسوالی
سه سال است .

ماده یك صدو بیست‌ونهم:

شورای ولایت وشورای
ولسوالی طبق قانون در تا
مین اهداف انکشافی دولت
در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه والي او پر مختيا په باب سلا ورکوي .

دولايت دشورا اودو لسوالي دشورا غړيو ته مناسب حق الحضور ورکول کيږي .

يوسلو ديرشمه ماده:

د ښارونو اوناحيو د چارو داداري په مقصد د ښاروالیو او ناحيو مجلسونه دقانون سره سم جوړيږي .

دښاروالیو او ناحیودمجلسونو غړيو ته مناسب حق الحضور ورکول کيږي .

دکابل ښار او د هغه ناحيي لويي جرگي او ملي شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط به ترتيب سره دولايت اوولسواليو معادل دي .

يوسلو يو ديرشمه ماده :

په مرکزي او سيمه ييزي اداري پوري مربوطي چاري ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونيت او ور پورې نوري مربوطي مسألي دقانون له مخي تنظيميږي .

دولسم فصل

بهرني سياست

يوسلودوه ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت بهرني سياست د ملي گټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مربوط مشوره ميدهد.

براى اعضاى شوراى ولايت وشوراي ولسوالي حق الحضور مناسب پرداخته ميشود .

ماده يك صدو سي ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحي ، مجالس شاروالیها ونواحي طبق قانون تشكيل ميگردد.

براي اعضاي مجالس شاروالیها ونواحي حق الحضور مناسب پرداخته ميشود .

شهر کابل ونواحي آن به ارتباط انتخاب نمايندگان براي لويه جرگه و شوراي ملي ، بالترتيب معادل ولايت وولسواليها مي باشد .

ماده يك صدوسي ويكم:

امور مربوط به اداره مرکزي ومحلي و مصونيت و ثبات وظيفوي و سايرمسايل مربوط به کارکنان طبق قانون تنظيم ميگردد.

فصل دوازدهم

سياست خارجي

ماده يك صدو سي ودوم:

سياست خارجي جمهوري افغانستان بر مبناي تامين

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سولی او امنیت او دسوله ییز ګډ ژوند د ساتلو ، د حقوقو د برابری او دبین المللی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د ملګرو ملتونو د سازمان دمنشور، د بشر د حقوقو د نړیوالی اعلامیی او دبین ـ المللل حقوقو د نوروملل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت دناپییلتوب سیاست د دولت د بهرنی سیاست د مهم اصل په توګه تعقیبوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یوه بنسټ ایښودونکی په توګه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت دټولو هیوادونو ، په تیره بیا دګاونډیو او اسلامی هیوادونو سره د هغودسیاسی، ټولنیز او اقتصادی نظام

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تمامیت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیت جهانی ،همزیستی مسالمت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغانستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلامیه جهانی حقوق بشر وسایر اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغانستان سیاست عدم انسلاك را به حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیل به اهداف آن تلاش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغانستان خواهان برقراری وتحکیم مناسبات دوستانه باهمه کشور ها بخصوص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

په پام کې له نیولو پرته ، دحقوقو د برابرۍ ، خپلواکۍ، ملي حاکمیت او ځمکنۍ بشپړتیا ته د متقابل درناوۍ، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او یا قوي ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنې او تیري د ټولو ډولونو دغندلو او دبین المللي حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللي ژمنو دربشتیاني ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکې دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت دسولې ، ملي خپلواکۍ ، دموکراسۍ ، ټولنیزې ترقۍ او دبرخلیک په ټاکلو کې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزې ملاتړ کوي، داستعمار ، نوي استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پرضد مبارزه کوي .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بې وسلې کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل بهزور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یک صدو سی و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی،دموکراسی،ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سرنوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یک صدو سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

رسمی خبرپاڼه

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی.

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی.

دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام، قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبا نی می کند.

ماده یك صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغا نستان تبلیغ جنگ ممنوع است.

فصل سیزدهم
احکام متفرقه

ماده یك صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقو قی بوده، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه، حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویی جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوی . که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوی .

داضطرارپه حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیا لانو، د ملی شورا د غړیو ، صد را عظم دصد راعظم د مر ستیا لانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین‌اموروا تباع مکلف به رعایت‌قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل‌ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی‌به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی‌نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل‌رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهل‌و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قا ضی ـ القضات دستری محکمه دمرـ ستیالانو او غړیـو، داسا سی قانون دشورا رئیس مرستیال اومنشی لوی خارنوال اودلوی خا رنوال د مرستیا لانودپاره دقانون سره سم معا ش ټاکل کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی د خطر ،بحران او یا ورتـــه حالاتو په علت لههغولاروڅخه چی داساسی قانون په واسطه ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا دکورنی امنیت ساتل نا ممکن شی، جمهوررئیس کولای شی چیدملی شورا ددواړومجلسوـ نودرئیسانو صدراعظم،قاضیـ القضات او داساسی قانون د **شورا درئیس پهسلا داضطرار** حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت له دریو میاشتو څخه زیاتدوام وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد لویی جرگی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده کی جمهور رئیس دغـه واکونه لری :

جمهور، اعضای شورای ملی صدر اعظم ، معاونان صدراعظم اعضایحکومت، قاضیالقضات معاونان واعضای ستره محکمه رئیس، معاون ومنشی شورای قانون اساسی،لوی خارنوال و معاونان لوی خـارنوال طبـق قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی که حفظ استقلال، حا کمیتملی وتمامیت ارضی ، یا امنیتداـ خلی از مجاریی کهتو سطقانون اساسی تعیینشده نا ممکـــن گردد، رئیسجمهور میتواند، در مشوره با رو سایمجلسین شورایملی صدراعظمقاضیـ القضاتورئیس شورای قا نون اساسی ، حا لت اضطرار را اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از سه ماهبیشتر دوام نماید.برای تمدید آن موا فقه لویه جرگـه شرط است.

ماده یكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار رئیس جمهور دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

١ـ دملي شورا د واك د دوري اوږدول .

٢ـ دوزيرانو شوراته د ملي شورادځينو واكونو ورسپارل.

٣ـ اختصاصي محكمو او وسله وال پوځ محكمو ته د محكمود ځينو واكونو وركول.

٤ـ د اساسي قانون د (٣٠ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠ مادو، د ٥١ مادي د وروستني فقري، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعليق اوياتحديد .

٥ـ دقانون سره سم دنورو واكونو عملي كول .

يوسلوپنځه‌څلويښتمه ماده:

كه چيري هغه بين المللي تړونونه يا ميثاقونه چي دافغانستان جمهوريت هغه لاسليك كړي اوياورسره يوځاي شوي وي د افغانستان د جمهوريت د قوانينو دحكمونو مغاير وي نوبين المللي تړون او ميثاق ته رجحان وركول كيږي .

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:

په‌جمهوررئيس، دجمهوررئيس په‌مرستيالانو، د ملي شورا د دواړو مجلسونو د اداري هيئتونو په غړيو ،صدر اعظم د صدراعظم په مرستيا لا نو،

١ـ تمديد دوره صلاحيت شوراي ملي

٢ـ تفويض برخي از صلاحيت هاي شوراي ملي‌به شوراي وزيران .

٣ـ اعطاي برخي از صلاحيت هاي محاكم به محاكم اختصاصي ومحاكم قواي مسلح .

٤ـ تعليق ويا تحديداعتبار مواد (٣٠ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخيرماده٥١ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسي .

٥ـ تعميل ساير صلاحيت‌ها طبق قانون .

ماده يك صدو چهل‌وپنجم:

در صورتيكه معاهدات يا ميثاقهاي بين المللي كه جمهوري افغانستان آنرا عقد يابه آن الحاق نموده مغاير احكام قوانين جمهوري افغانستان باشدبه‌معاهده بين‌المللي وميثاق رجحان داده ميشود .

ماده يك‌صدو چهل‌وششم:

بررسي اتهامات وارده‌بررئيس جمهور، معاونان رئيس‌جمهور اعضاي هيئتهاي اداري‌مجلسين

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دوزیرانو د شورا په غړیو ،
لوی څارنوال ، دلویې څار ـ
نوالی په مرستیا لانـــواو د
اساسی قانو ن د شورا پـــه
رئیس باندی د لگول شو یو
تورونو څیړل او دهغـــــوی
دمحاکمی طرز دځانگـــــړی
قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت
کی هغه اشخاص چی په خپله
او یـــا همسر یې لـــه افغـــان
مور او پلار څخه زیږ یدلــــی
نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د
مرستیال ، صدراعـــظم ، د
صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی
القضات ، لوی څارنوا ل، د
دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــــا
دیپلو ماتیك كار مند په‌تو گه
ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په
انفاذ سره د افغـــــا نستان
ددموكراتیك جمهوریت اساسی
اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی
اسناد چی ددغه اساسی‌قانون
دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخـــوا
صادر شوی دی ، په دی شرط
نافذ گڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معاـ
ونان‌صدراعظم ،**اعضای‌شورای**
وزیران ، قا ضی **القضــات** ،
معاونان واعضای‌ستره‌محکمه،
لوی څارنوال ، معا ونان لویه
خارنوالی‌ورئیس **شورای‌قانون**
اساسی‌وطرز **محاکمه آنان‌طبق**
قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یك‌صدو چهل‌و هفتم :

در **جمهوری افغا نستا ن**
اشخا صی که خود ویا همسرـ
شان از والد ین افغان متولد
نگردیده با شند ، به حیـــث
معاون رئیس جمهور ، صد ـ
راعظم **معاون صدر اعظم وزیر**
و **قـــا ضــــی القضـــا ت**
لوی څارنوال، افسر عالیرتبه
ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــاـ
تیك **تعیین شده نمی توانند.**

ماده یك صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی
اصول اساسی جمهوری‌دموـ
کراتیك افغا نستان ازاعتبار
ساقط میگردد .

قوانین وسایر **اسنـــــاد**
تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ
این قانون اساسی صـــادر
گردیده بشر طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترسیمی جرګه

اساسی قــانون دحکمونو سره متنا قض نه‌وی .

یو سلوتیه خلویښتمه‌ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی جرګی دتصویب له نیټی څخه نافذ اود جمهور ر ئیس له‌خوا تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کــی تعدیل دلویی جر ګی دتصویب له نیټی څخه نا فذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیـــح‌او اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لوی ه‌جرګه نافذوتو-سط رئیس جمهور توشیح و اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی از تاریخ تصو یب لو یه جرګه نافذ وتوسط رئیس جمهـــور توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰)توکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library